

تاریخچه پرفیوژن و جراحی قلب در جهان و ایران

نویسنده: **حمید شفیعی - آمنه فنی - اصغر همدانی**

مدیر اجرایی:
امیر پناهی

انتشارات نیک و آرزو

سرشناسه	:	شفیعی، حمید، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	تاریخچه پرفیوژن و جراحی قلب در جهان و ایران/ نویسندگان
حمید شفییعی، آمنه قنبری، اصغر همدانی؛ مدیر اجرایی امیر پناهی.		
مشخصات نشر	:	تهران: نیک واژه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۶ص: مصور (بخشی رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۴۸۶۳-۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	قلب -- جراحی -- ایران -- تاریخ
موضوع	:	قلب -- جراحی -- تاریخ
شناسه افزو	:	قنبری، آمنه، ۱۳۴۸ -
شناسه ورود	:	همدانی، اصغر
شناسه افزودن	:	پناهی، امیر، ۱۳۵۵ -
رده بندی کنکره	:	۱۳۹۴ ت ۷۸ ش / RD۵۹۸
رده بندی دیویی	:	۴۱۲۰۹۵۵/۶۱۷

تاریخچه پرفیوژن و جراحی قلب در جهان و ایران

نویسندگان: حمید شفییعی - آمنه قنبری - اصغر همدانی

مدیر اجرایی: امیر پناهی

طراحی جلد: علیرضا مرادی

حروف چینی و صفحه آرایی: طاهره محمدعلی

لیتوگرافی: دوریس

چاپ و صحافی: نقش نیاز

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۸۶۳-۳-۵

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات نیک واژه

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۱۴۴۷۱۳۷ - ۰۹۱۲۴۵۹۲۳۴۶

انتشارات نیک واژه

فهرست مطالب

بخش اول: تاریخچه جراحی قلب و پرفیوژن در جهان.....	۱۹
تولد یک ایده.....	۲۱
تولد جراحی قلب.....	۲۴
هایپوترمی.....	۲۴
تلاش‌های اولیه برای CPB.....	۲۷
چشم انداز جدید.....	۲۹
روش Controlled Cross Circulation.....	۳۰
کاربرد کلینیکی.....	۳۱
Rotating Disk or Film Oxygenators اکسیژناتور در حفره‌های جراحی.....	۴۱
اکسیژناتورهای غشایی.....	۴۲
پیشرفت در طراحی پمپ‌ها.....	۴۴
همودیلوشن.....	۴۶
بخش دوم : تاریخچه جراحی قلب و پرفیوژن در ایران.....	۵۱
آغاز راه.....	۵۳

- ۱- بیمارستان سینا آذر ۱۳۳۲ (پروفسور عدل) ۵۴
- برای اولین مرتبه (متن چاپ شده در روزنامه ها) ۵۴
- ۲- گزارش اولین مورد عمل جراحی قلب باز در بیمارستان دادگستری بوسیله سرد کردن (پروفسور جواد هیات ۱۳۴۱) ۵۶
- خاطرات دیگری از دکتر ۵۹
- ۳- مرکز مای قلب تبریز ۶۰
- اولین عمل جراحی قلب باز بوسیله دستگاه قلب و ریه مصنوعی (بمپ) در ایران ۶۱
- تاریخچه پرفیوژن در مرکز شهید فانی ۶۵
- ۴- بیمارستان شهید مدرس ۶۶
- ۵- پرفیوژن در بیمارستان شهید رجایی ۶۶
- ۶- بیمارستان امام خمینی (ره) ۷۰
- ۷- تاریخچه پرفیوژن و جراحی قلب در شیراز ۷۰
- الف) بیمارستان شهید دکتر فقیهی ۷۱
- ب) بیمارستان شهید نمازی ۷۲
- ج) بیمارستان کوثر شیراز ۷۲
- د) بیمارستان الزهرا ۷۲

- ه) مراکز درمانی دیگر..... ۷۳
- ۸- بیمارستان شهید چمران اصفهان..... ۷۳
- ۹- پرفیوژن در مشهد..... ۷۴
- الف) بیمارستان قائم مشهد..... ۷۴
- ب) تاریخچه مرکز جراحی قلب بیمارستان امام رضا (ع) مشهد..... ۷۴
- ج) مراکز دیگر..... ۷۵
- ۱۰- بخش جراحی قلب بیمارستان دکتر شریعتی..... ۷۵
- ۱۱- بیمارستان قلب بقیه... (عج) جماران..... ۷۶
- ۱۲- پرفیوژن در کرمان..... ۷۷
- ۱۳- پرفیوژن در یزد..... ۷۷
- ۱۴- بیمارستان شهید لوازانی..... ۷۸
- ۱۵- پرفیوژن در استان کرمانشاه..... ۷۸
- ۱۶- تاریخچه پرفیوژن جراحی قلب در گیلان..... ۷۹
- ۱۷- بیمارستان بقیه‌الله الاعظم (عج)..... ۸۰
- ۱۸- مرکز قلب تهران..... ۸۱
- ۱۹- جراحی قلب در مازندران..... ۸۱

- ۲۰- تاریخچه پرفیوژن در ارومیه..... ۸۳
- ۲۱- اتاق عمل جراحی قلب بیمارستان استاد عالی نسب تبریز..... ۸۴
- ۲۲- مرکز همدان..... ۸۴
- ۲۳- جراحی قلب در لرستان..... ۸۴
- ۲۴- بیرجند و جراحی قلب..... ۸۵
- ۲۵- بخش جراحی قلب در بیمارستان مرکز قلب بوشهر..... ۸۵
- ۲۶- پرفیوژن در قم..... ۸۶
- ۲۷- رفسنجان و جراحی قلب..... ۸۶
- ۲۸- جراحی قلب در شهر اردبیل..... ۸۶
- ۲۹- تاریخچه مرکز جراحی قلب بیمارستان بوعلی سینای قزوین..... ۸۷
- ۳۰- جراحی قلب در اراک..... ۸۷
- ۳۱- جراحی قلب کاشان..... ۸۷
- ۳۲- تاریخچه پرفیوژن مرکز جراحی قلب سمنان..... ۸۸
- ۳۳- شهید محلاتی تبریز..... ۸۸
- ۳۴- جراحی قلب باز در بیمارستان واسعی سبزوار..... ۸۹
- بخش سوم: تاریخچه انجمن تکنولوژی گردش خون ایران..... ۹۱

۱- دوره اول و تاسیس انجمن گردانندگان قلب و ریه مصنوعی ایران (۱۳۸۳-۱۳۷۹)..... ۹۴

۲- دوره دوم (۱۳۸۷-۱۳۸۳)..... ۹۴

۳- دوره سوم (۱۳۹۱-۱۳۸۷)..... ۹۶

۴- دوره چهارم (۱۳۹۵-۱۳۹۱)..... ۹۷

بخش چهارم: کمیته ارزشیابی و برنامه ریزی تکنولوژی گردش خون..... ۹۹

بخش پنجم: تلاش های علمی اسوختگان و فرهیختگان تکنولوژی گردش خون..... ۱۰۳

بخش ششم: اعضای انجمن تکنولوژی گردش خون..... ۱۰۹

مقدمه نویسندگان

هر کار و پیشه‌ای که برای ما به نحوی انجام بده که گویا قرار است تا ابد زنده و برای اعمال و پاسخگو و شریک نتایج آن باشیم.

خوشایند یا ناخوشایند، روزی که حرکت به سمت و آمدن روزها در پی هم، موجب تغییراتی است که اجتناب از آن میسر نمی‌باشد. کارها پدید می‌آیند و انسان‌هایی ساعی به دنبال پاسخ دادن به انبوهی از سوالات بر می‌خیزند.

شرایط انسان‌ها، شخصیت و توانمندی‌های درونی را اجتناب نمی‌شوند تا افرادی که صاحب ایده و شهادت هستند به عرصه آمده و توان خود را ازسایند. در این مسیر حتما اتفاقات مختلفی پیش روی آنان خواهد بود که افراد عادی را با تردید از حرکت مواج می‌کند. بعضی موفق شده و بعضی شکست می‌خورند. نتایج موفقیت آمیز، موجب شادی و درخشش روزنه‌ها خواهد بود و نتایج شکست، چراغی را فرا روی دیگران قرار خواهد داد تا در مسیر صحیح و پیروزی قدم نهند. در حقیقت پیروزی یعنی توانایی رفتن از یک شکست، به شکستی دیگر، بدون از دست دادن اشتیاق و انگیزه.

این اتفاق به صورت کم و بیش در تمام جوامع، بنا بر اقتضائات آن جاری است. آنچه کاملاً آشکار و مبرهن است این نکته می‌باشد که مردان و زنان پیشرو که در مسیرهای جدید گام می‌نهند با سختی بسیاری روبرو شده و آزمون‌های دشواری را پشت سر می‌گذارند. هر چه

حساسیت این راه‌های نو و تجربیات بیشتر بوده و یا با جان انسان‌ها در ارتباط باشد دشواری‌های بیشتر و بیشتری در خود دارد. دانستن این تلاش‌ها موجب آشکار شدن قدر و ارزشمندی آنچه که امروز به عنوان اتفاقی ساده در دستان ما می‌باشد گشته و کمک می‌کند تا جایگاه و ارزش واقعی آنچه را امروز داریم و آنچه که هستیم را بهتر بدانیم و برای ارتقای آن گامی برداریم و اگر انگیزه و انرژی برای پیش بردن آن را نداریم، حداقل در حفظ آنچه هست و ممانعت از تنزل ارزش‌های به دست آمده هوشیارتر باشیم.

در این مقوله جراحی قلب کشور پس از جنگ جهانی دوم بر چرخ‌های توسعه قرار، و فراز و نشیب‌های بسیاری را گذرانده است؛ بطوریکه تاکنون حق و جایگاه پیشگامان و تلاش‌گران این رشته نوین را تاریخ این سرزمین بصورت شایسته و بایسته ثبت نگردیده است. باری آنچه که اکنون در دستان شماست از لابلای اندک مطالب ثبت شده و بسیار بیشتر بر مبنای مصاحبه و بیان خاطرات آنانی است که قافا جرئت قلب کشور را به جلو پیش برده‌اند. گردآوری و نگاشتن این مجموعه نسبتاً کامل کاری بسیار سوار و زمان‌گیر بوده که امیدواریم به کام شما همکاران فرهیخته شیرین آید. اما مطمئناً این نوشته که حاصل تلاش یک ساله نویسندگان می‌باشد با کاستی‌هایی همراه بوده که امیدواریم پیش‌گسوانان همکاران این رشته نوین، ما را مورد عفو قرار داده و با ارسال انتقادات و پیشنهادات منطقی خود، ما را یاری نمایند.

آنچه آرزوی نگارندگان این مجموعه می‌باشد تصویر جایگاه واقعی تلاشگران و دلسوزان این عرصه و ثبت رد پای کسانی است که ره‌روان هی‌نو بوده‌اند، الگوهایی که همچون ما با نقص‌های پرشمار، دست به گریبان بوده ولی از سستی و نه‌انیده و از عهده‌ی کارهای بزرگی بر آمده‌اند.

همچنان که پیامبر نور و رحمت می‌فرمایند:

برترین کارها، دشوارترین آنهاست.

و از آنجا که هر کاری آینه شوق و دغدغه مجری آن است این مکتوب نیز حاوی پیام علاقه، ارادت و احترام به اساتید و دانش‌آموختگان رشته تکنولوژی گردش خون و تیم جراحی قلب می‌باشد و امیدواریم بر دل شما خوبان بنشیند. امیدواریم تلاش‌های هر قلب مهربان و اندیشه پاک متعهدان به این رشته نوپا تبدیل به یادگاری ماندگار و میراثی فاخر گردد.

ما نیز که ارادتمند اساتید و دوستدار پیشرفت جوانان و خادمان این حرفه‌ایم نقطه‌ای بر جریده
روزگار بمانیم.

حمید شفیعی، آمنه قنبری، اصغر همدانی

زمستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir

مقدمه انجمن تکنولوژی جراحی قلب و عروق

به نام آنکه ما را زنده کرد و به ما توان داد

از آنجایی که تاریخ یک رشته علمی بیانگر تمام تجربیات جمعی افراد آن گروه در طول کاری حرفه‌ای آن رشته محسوب می‌گردد، عملکرد تجربی‌های هر یک از پرفیونیست‌های محترم این مرز و بوم بطور جداگانه و گروهی، از ابتدای سرآغاز این رشته مهم در جراحی قلب تا بحال، بیان‌کننده تاریخ پر فراز و نشیب پرفیوژن ایران می‌باشد. در این مسیر از عملکرد پر مشقت و طاقت فرسای پیشکسوتان و اساتید قابل احترام، که با کمترین امکانات سخت افزاری مناسب (Machine)، نرم افزاری (Safety system) و همچنین باتجربه اندک در عده پیشرفت مناسب علمی در این رشته نوپا در سال‌های گذشته و تا علم وسیع در سایه تجربه و نیم پیشرفت تکنولوژی و تنوع وسایل و ایمنی بالا، همراه با قابلیت انتخاب زیاد "امروز" را می‌بینیم.

در حیطه کاری همه رشته‌ها، عنصری که هنوز از اهمیت بالایی برخوردار است قابلیت انتخاب است که با کسب دانش و تجربه وافر، این عنصر ارزشمند جایگاه بهتری را به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین از ابتدا تا حال و آینده، سیر پیش‌رونده این عنصر گرانیها را شاهد بوده و خواهیم بود، آنجاست که قدردانی و ارزش نهادن به پیشکسوتان، ارج نهادن به این رشته را دوچندان می‌کند.

پس از تأسیس انجمن قلب و ریه مصنوعی ایران در سال ۱۳۷۹ و با تلاش اعضای محترم هیئت مدیره در دوره‌های مختلف، برگزاری کنگره‌ها و سمپوزیوم‌های علمی و عملی و دعوت

از اساتید پرفیوژن کشورهای پیشرفته، همراه با همکاری و تلاش پرفیوژیست‌های محترم و پر تلاش ایران، سبب انتقال افکار، افزایش پیشرفت‌های علمی و عملی این رشته شد، از طرفی این فعالیت‌های پر جنب و جوش و وقفه ناپذیر علمی همراه با کسب تجربیات مستمر، به سرعت موجب تغییر و تحول اساسی در تکنولوژی گردش خون گردید.

همچنین علاوه بر ایجاد فضای مناسب علمی توسط انجمن تکنولوژی گردش خون ایران، طراحی و استاندارد سازی علم پرفیوژن متطبق بر ملاک‌های بین المللی و شاید از همه مهم‌تر ایجاد ردیف شغلی مناسب از تلاش‌های دیگر این انجمن و کمیته محترم ارزشیابی تکنولوژی گردش خون در وزارت بهداشت بوده که با همتی بلند و خستگی ناپذیر در حال پیگیری می‌باشد.

با نیت به تلاش‌های چشمگیر گروه پرفیوژن، از طرف هیئت مدیره و اعضای محترم تکنولوژی گردش خون ایران از نویسندگان فرهیخته این کتاب ارزشمند (سرکار خانم قنبری مولف پر تلاش و عضو فعال هیئت مدیره انجمن و آقای اصغر همدانی) و بخصوص جناب آقای حمید شفیعی به جهت همت و تلاش شکوهمندشان در گردآوری و نگارش زیبا کتاب " تاریخ پرفیوژن در جهان و ایران " تشکر و تقدیر می‌نمایم و مطمئناً این کتاب گران‌بها می‌تواند فعالیت‌های ارزشمند پرفیوژیست‌ها را در ذهن خوانندگان عزیز کامل نماید. از خداوند مهربان توفیق روزافزون را برای نویسندگان محترم خواستاریم.

رئیس انجمن تکنولوژی گردش خون

سید رسول حسینی